

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА

ул. Македонија 12/3
1000 Скопје
Република Македонија
Тел: + 389 2 3211 262
Факс: +389 2 3126 311
e-mail: dzr@dzr.gov.mk
www.dzr.gov.mk

Број: 10-230/7

Дата: 29.03.2010

**ДО
ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА
МАКЕДОНИЈА**

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

1. Предмет на овој Конечен извештај е извршената ревизија на финансиските извештаи на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија (во понатамошниот текст Фонд) за 2008 година, кои се прикажани на страните од 14 до 16.
2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој Извештај е извршена согласно член 2 став 1 и 2 од Законот за државна ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија согласно член 8 од Законот за државна ревизија.
3. Не е извршена финансиска, но е извршена тематска ревизија и издаден е извештај за извршена тематска ревизија Остварување на право на старосна пензија во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија за годината која и претходи на годината која е предмет на оваа ревизија.
4. Финансиските извештаи од точка 1 на овој извештај се одговорност на раководството на субјектот од точка 1 на овој извештај, застапувано од:
 - Муидин Рустеми - Директор на Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија до 27.08.2008 година;
 - Томче Ѓуровски, Заменик директор на Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија од 27.08.2008 до 18.11.2008 година и
 - Исни Јакупи, Директор на Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија од 18.11.2008 година.
5. Одговорност на ревизорите е да го издадат овој извештај, прикажан на страните 1 до 13, и да дадат мислење за финансиските извештаи од точка 1, засновано на извршената ревизија.
6. Ревизијата од точка 1 на овој Извештај е извршена од страна на тим на Државниот завод за ревизија во периодите од 15.07. до 31.07.2009, од 10.09. до 09.10.2009 и од 09.11. до 21.11.2009 година.

7. Цел на ревизијата на финансиските извештаи од точка 1 на овој извештај е да овозможи ревизорот да изрази мислење:
 - дали финансиските извештаи вистинито и објективно ја искажуваат финансиската положба и резултатот на финансиските активности во согласност со применетата законска регулатива,
 - дали е остварено наменско и законско користење на средствата кои претставуваат државни расходи.
8. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани на годишната сметка составена според важечките прописи во Република Македонија со извршени рекласификации поради добивање на појасна слика и со извесни прифатени и спроведени корекции на финансиските извештаи од страна на субјектот.
9. Ревизијата е извршена во согласност со Стандардите за Државна Ревизија на Меѓународната установа на Врховните Ревизорски Институции (ИНТОСАИ) кои се пропишани во Република Македонија при вршењето на државната ревизија. Овие стандарди бараат ревизијата да се планира и подготви, со цел да се добие разумно уверување дека финансиските извештаи се ослободени од значајни погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува испитувања на докази, проценување на користените сметководствени принципи, како и на важните проценки направени од страна на раководството на субјектот од точка 1 на овој Конечен извештај, давање општа оценка за презентацијата на финансиските извештаи и давање оценка за конкретни финансиски трансакции. Веруваме дека спроведената ревизија ни обезбедува разумна основа за изразено мислење.
10. На ден 18.03.2010 година добиени се забелешки на Претходниот извештај на овластениот државен ревизор на точката 10.2.4 заведени под број 02-2159/1. Истите беа разгледани и одбиени како неосновани.
11. Со ревизијата на финансиските извештаи дадени како составен дел на овој Конечен извештај ревизијата го утврди следното:

11.1. Систем на интерни контроли во процесите

Процес на јавни набавки

- 11.1.1. При оценка на системот на интерни контроли на процесот на јавни набавки и следење на нивната реализација, констатирано е дека воспоставените контролни системи и постапки (ex-ante и ex-post финансиска контрола) секогаш не обезбедуваат почитување на обезбедените процедури. Не секогаш се превземени потребните активности, со што не се избегнува односно намалува ризикот од недоследно почитување на законските и подзаконските акти во делот на јавните набавки, набавка на производи и услуги по најповолни цени и услови и соодветно користење на средствата. Ваквата состојба не е во согласност со одредбите од Законот за јавни набавки и Законот за јавна внатрешна финансиска контрола и има за последица можност од необезбедување фер конкуренција, еднаква и недискриминирачка положба на понудувачите, транспарентност и јавност во набавките.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење да ги задолжат вработените кои се инволвирани во процесот на доделување на договорите за јавни набавки, вклучувајќи го и нивното следење да обезбедат превземање на потребните активности и доследно почитување на контролни постапки во процесот на јавни набавки.

11.2. Неправилна примена на акти

11.2.1. Со извршена ревизија на бројот на ангажирани извршители на работните задачи и обврски, пропишан и утврден во актот за организација и систематизација на работните места (Одлуката за организација и систематизација на работните места во стручната служба на Фондот на пензиското и инвалидскоо осигурување), ревизијата утврди одредени состојби кои не се во согласност со одлуката. Имено во Подрачните единици Гостивар, Кавадарци, Кочани, Куманово, Струга, Тетово, Штип и Скопје вработени се дваесет извршители на работни задачи повеќе од предвидениот број со наведената одлука, иако на ниво на Фондот не постои целосна пополнетост на работните места. Утврдената состојба предизвикува нерамномерна распределба на бројот на вработени и можност од нерационално искористување на вработените.

Ревизијата укажува дека ваквата состојба се повторува во континуитет и покрај тоа што се давани препораки за утврдената состојба, Фондот не превземал активности за надминување на утврдената состојба односно донесување на измени и дополнувања на Одлуката за организација и систематизација на работните места во стручната служба на Фондот на пензиското и инвалидскоо осигурување.

Препорака:

1. Надлежните органи за управување и раководење да извршат усогласување/измена/дополна на Одлуката за организација и систематизација на работните места во стручната служба на Фондот на пензиското и инвалидскоо осигурување.

2. Да се направи проценка и потреба за нови вработувања.

11.2.2. Овластениот државен ревизор во Конечниот извештај за извршената ревизија на финансиските извештаи на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија за 2006 година, во точка 11.2.1. алинеа 2, изврши презентирање на утврдената состојба во врска со Договор за изведување на градежни и занаетчиски работи од 11.06.2002 година, склучен со непосредна спогодба помеѓу Фондот и Зам Инжинеринг Скопје, за изградба на нов административно-деловен објект за потребите на стручната служба на Фондот.

Изградбата на новиот административно-деловен објект е завршена во 2008 година и истиот е евидентиран во сметководствената евиденција со вредност од 369.918 илјади денари.

По извршениот технички преглед на новата административна зграда на Фондот, за која Фондот располага со Имотен лист за под објект и

земјиште, поведена е постапка за добивање на Имотен лист за новиот административно-деловен објект.

За внесување на објектот во катастарска евиденција Фондот ангажирал трговско друштво за геодетски работи за изработка на геодетски елаборат. При изработката на елаборатот констатирано е дека при поставување на објектот во самиот почеток на градбата истиот е навлезен во парцела која не е сопственост на Фондот, туку е сопственост на приватно правно лице, поради што Фондот не е во можност да запише право на сопственост за објектот/имотен лист, кој е еден од условите за добивање на одобрение за употреба на објектот. Неоспорувајќи ги превземените активности од страна на Фондот, како и објективните причини кои пред се од економски карактер (Фондот на годишно ниво имал расходи за закупнина на деловен објект во износ од 11.000 илјади денари) ревизијата укажува дека објектот е даден во употреба без претходно обезбедено одобрение за употреба што не е во согласност со одредбите од Законот за градење. Утврдената состојба влијае на неможност од упишување на правото на сопственост и можност од дополнителни расходи за обештетување односно за надминување на утврдената состојба.

Во текот на 2009 година изготвен е Договор за размена на недвижен имот и истиот е доставен до правното лице на чие земјиште е навлезен објектот, кое треба да обезбеди согласност за размена на недвижен имот од Тутунска банка АД Скопје која се јавува како хипотекарен доверител на земјиштето.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со Фондот во соработка со приватното правно лице да продолжат со превземените мерки за обезбедување на потребните документи за извршување на потребната размена на недвижностите.

По извршеното упишување на изградената недвижност надлежните органи за раководење и управување со Фондот да ги превземат потребните активности за обезбедување на одобрение за употреба на објектот.

11.2.3. Фондот нема податоци за висината на побарувањата по основ на дивиденда за акциите и уделите добиени согласно Законот за трансформација на претпријатија со општествен капитал, што не е во согласност со одредбите од Законот за централен регистар, согласно кој податоците можат да ги користат сите физички и правни лица. Податоците не се обезбедени од причини што за истите Фондот треба да издвои дополнителни финансиски средства, поради што Фондот нема евидентирано побарувања од друштвата по овој основ. Управниот одбор на Фондот на седница одржана на ден 25.06.2009 година донел Заклучок согласно кој во ребалансот на Буџетот на Фондот за 2009 година се предвидуваат средства за надомест за добивање на податоци од Централниот регистар и Централниот депозитар за хартии од вредност.

Препорака:

Секторот за економско финансиски работи по добивање на податоци за висината на побарувањата по основ на дивиденда за акциите и уделите, да воведат соодветна сметководствена евиденција и наплата за истите.

11.2.4. Со ревизија на спроведување на постапката за остварување на правото на старосна пензија констатирани се следниве состојби:

- Согласно Законот за матична евиденција за осигурениците и за уживателите на права од пензиското и инвалидското осигурување (“Службен лист на СФРЈ”, број 34/79, 68/88 и “Службен весник на РМ”, број 12/93) и Законот за матична евиденција на осигурениците и корисниците на права од пензиското и инвалидското осигурување (“Службен весник на РМ” бр: 16/2004; 55/2007; 102/2008), Фондот има обврска за трајно архивирање односно пренесување на електронски медиум (микрофилмување или скенирање) на документите и податоците врз основа на кои се остваруваат долгорочни/трајни материјални права согласно законските прописи кои ја регулираат областа од пензиското и инвалидското осигурување.

До 01.01.2006 година податоците за утврдениот стаж и остварени плати и надоместоци за осигурениците, Фондот ги добиваше од обврзниците на хартиени обрасци М4/М8, М6/М10, од кои вршеше пренос во електронски запис и евидентирање во матични датотеки. Архивирањето на документите/податоците Фондот го врши со пренос на истите на електронски запис (микрофилмување на изворните податоци до 1992 година и скенирање на податоците од 1997 година). Во периодот од 1992 година до 1997 година поради неисправност на апаратот за микрофилмување не се вршело архивирање на оригиналните документи, поради што се створила голема залиха на хартиени документи за архивирање. Со извршениот увид во пензиските досиеја и базата на податоци (датотеки со електронски записи) која ги содржи податоците за стажот, остварените плати и надоместоци на осигурениците за секоја година работен стаж пренесени на електронски медиуми – скенирани документи, архивата на микрофилмувани документи и базата на податоци (матични датотеки/матична евиденција) која ги содржи податоците за стажот, остварените плати и надоместоци на осигурениците, кои се внесуваат по завршувањето на секоја календарска година во која биле остварени правата од пензиско и инвалидско осигурување, ревизијата констатираше дека не постои целосна синхронизација помеѓу овие бази на податоци/нема електронско поврзување на податоците регистрирани во базата на податоци (матични датотеки/матична евиденција) со архивата на микрофилмувани податоци, односно не може со сигурност да се потврди степенот на микрофилмувани податоци, со што се оневозможува целосното потврдување на превземените активности за архивирање и одложување на потребните податоци/документи за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување.

Од страна на Фондот беше укажано дека главни причини поради кои се јавува оваа несинхронизираност се: прилагодувањето на евиденцијата/базите на податоци согласно измените на

законските решенија, постојаниот развој на информатичката технологија како и нивото на техничка опременост на Фондот. Ревизијата не дава препорака бидејќи Фондот во континуитет превзема мерки и активности, односно во тек се повеќе проектни активности и тоа: Проект за решавање и исплата на пензии, Проект за дигитализација на микрофилмовите и Проект М-4, со чија имплементација ќе се овозможи контрола на податоците евидентирани во базата на податоци (матични датотеки/матична евиденција) на Фондот со оригиналните документи/пријави, како и поефикасен увид во архивираната оригинална документација.

- Проследувањето на решението за признавање на правото на старосна пензија се врши истовремено до раководителот на подрачните единици за негово одобрување и авторизација и во исто време преку Службата за информатика до Службата за исплата на пензиски и инвалидски примања во Централата на Фондот заради отпочнување на исплата по истото. Вака воспоставениот начин на проследување на решението до Службата за исплата на пензиските и инвалидските примања во Централата, без истото да биде авторизирано од страна на раководителот на подрачната единица не е во согласност со одредбите од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола и создава ризик исплатата на старосната пензија да отпочне пред постапката за остварување на правото на старосна пензија да биде завршена.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со Фондот да донесат измени/дополни на Упатството за организацијата и начинот на вршење на работите во постапката за остварувања на правата од пензиското и инвалидското осигурување со користење на податоците од матичната евиденција по автоматски пат и тоа во делот на проследување на решението за признавање на правото на старосна пензија во понатамошна обработка, односно авторизирано решение од страна на раководителот на подрачните единици да се проследува до Секторот за информатика и Службата за исплата на пензиски примања.

11.3. Неправилности во исказувањето на позициите во Билансот на состојба

11.3.1. Фондот во деловните книги има исказано градежни објекти/филијали/подрачни единици чија сегашна вредност со состојба 31.12.2008 година изнесува 118.635 илјади денари, за кои на ревизијата не и беше презентирана целосна и веродостојна документација. Фондот располага со имотни/поседовни листови за 13 филијали/подрачни единици во вкупна вредност од 63.210 илјади денари каде Фондот се јавува како сопственик/корисник на истите, што претставува 53.28% од вкупната сегашна вредност на градежните објекти/филијали/подрачни единици во кои се сместени службите на Фондот.

Ваквата состојба/евидентирање на градежни објекти за кои не постои целосна веродостојна документација/имотен лист како доказ за запишано право на сопственост не е во согласност со Законот за

сметководството за буџетите и буџетските корисници, Законот за сопственост и други стварни права и Законот за катастар на недвижности и предизвикува нереално и необјективно прикажување на материјалните средства во Билансот на состојба, односно прикажување на податоците во финансиските извештаи без постоење на веродостоен документ.

Ревизијата не дава препорака бидејќи во текот на вршење на ревизијата од страна на Одделението за стопанисување со имотот на Фондот покрената е постапка за обезбедување на имотни листови за останатите филијали/подрачни единици односно поднесени се Барања за запишување на право на сопственост/користење за кои до денот на вршење на ревизијата не е добиен одговор.

- 11.3.2. Во деловните книги на Фондот вредноста на позицијата природни богатства/земјиште за известувачкиот период не ја искажува реалната и објективната состојба поради неизвршено проценување на вредноста на земјиштето/катастарски парцели со кои располагаат и ги користат филијалите/подрачните единици на Фондот и негово евидентирање, иако за дел од нив Фондот има обезбедено имотен/поседовен лист. Ваквата состојба не е во согласност со Законот за сметководството за буџетите и буџетските корисници и Законот за катастар на недвижности. Непревземањето на потребните активности за вреднување и презентирање во финансиските извештаи и запишување на правото на сопственост, предизвикува намалување на квалитетот на финансиските извештаи и квалитетот на информациите кои ги даваат истите.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со Фондот да превземат мерки за излагање на останатото земјиште (катастарски парцели).

- 11.3.3. На позицијата Побарувања искажани се побарувања за надомест на штета во износ од 49.302 илјади денари кои потекнуваат од минати години. За истите не се превземени навремени соодветни активности за утврдување на старосна структура и нивна наплата-плаќање односно отпишување, што не е во согласност со Законот за облигациони односи. Непревземањето на активности за утврдување на старосната структура на побарувањата и нивна навремена наплата-плаќање односно отпишување, предизвикува нереално и необјективно прикажување на наведената позиција и можност од нанесување штети на Фондот.

Ревизијата не дава препорака бидејќи на ден 08.02.2010 година од страна на Управниот одбор на Фондот донесена е Одлука за усвојување на Извештајот од извршениот попис на имотот на Фондот со состојба на ден 31.12.2009 година, согласно која дел од побарувањата за надомест на штета се застарени и се отпишуваат, а за дел од нив покренати се судски постапки за нивна наплата.

11.3.4. Врз основа на меѓународните стандарди за ревизија 500 Ревизорски докази и 505 Екстерни конфирмации од страна на ревизијата испратени се конфирмации до комитентите заради обезбедување на достатни соодветни ревизорски докази за состојбата на побарувањата и обврските.

За ненаплатени побарувања во вкупен износ од 11.029 илјади денари, испратени се 9 конфирмации во износ од 8.437 илјади денари, кои опфаќаат 76,50% од побарувањата. Од испратените конфирмации до денот на ревизијата добиен е одговор од 1 комитент во износ од 400 илјади денари (4,74% од испратените конфирмации), во кој не е потврдена сметководствената состојба, додека за 8 конфирмации во износ од 8.037 илјади денари (95,26% - од испратените конфирмации) не е добиен одговор. Од претходното може да се констатира мал одзив на Вашите комитенти кој оневозможува целосно да ја завршиме постапката за верификација на побарувањата.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со Фондот да пропишат политики и обезбедат нивно имплементирање во насока на континуирано усогласување на побарувањата со правните лица со кои имаат деловна соработка (комитенти), заради нивно реално и објективно прикажување во финансиските извештаи.

11.4. Ненаменско и незаконско користење на средства

11.4.1. При увидот во начинот на планирање, спроведување и реализација на постапките за јавни набавки констатирани се состојби врз основа на кои не е обезбедено доследно почитување на одредбите на Законот за јавни набавки, поради следново:

- Спроведена е отворена постапка за јавна набавка на канцелариски мебел, со вредност поголема од 500.000 евра без ДДВ, без огласот за доделување на договор за јавна набавка да е објавен во Службено гласило на Европската унија или во соодветна деловна публикација или технички или професионален весник кој е достапен на широката меѓународна стручна и друга јавност и
- Членовите на Комисијата за јавни набавки немаат потпишано Изјави за постоење или непостоење на судир на интереси кои се составен дел од документацијата за соодветната постапка за јавна набавка.

Непревземањето на активности за уредување на процесот на јавни набавки создава можности за избор на погрешна постапка за доделување на договор за јавна набавка, ненаменско и незаконско користење на средствата и необезбедување на фер конкуренција и еднаква положба на понудувачите.

Препорака:

Надлежните органи за управување и раководење со Фондот да ги задолжат вработените одговорни за спроведувањето на постапките за јавни набавки и доделувањето на договорите за јавни набавки, континуирано да ги превземат потребните активности за надминување на утврдените состојби и обезбедат законско постапување во процесот на јавни набавки.

12. Според наше мислење, освен за изнесеното во точките 11.2.3., 11.3.1., 11.3.2. и 11.3.3. финансиските извештаи ја претставуваат вистинито и објективно, според сите значајни аспекти финансиската состојба на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија под 31 Декември 2008 година, резултатот од финансиските активности за годината која завршува со тој датум, во согласност со важечката законска регулатива.
13. Според наше мислење освен за изнесеното во точките 11.2.1., 11.2.2. 11.2.4., и 11.4.1.кај Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија остварено е законско и наменско користење на средствата во финансиските трансакции кои претставуваат државни расходи за 2008 година.
14. Во тек се повеќе судски постапки, чиј исход ќе има влијание на билансните позиции на Билансот на состојба на Фондот и тоа:
 - Во тек се судски постапки во кои тужител е Фондот и тоа по следниве основи: за повеќе исплатени средства за пензии, надомест на штета, неплатени закупнини, неплатени станарини, за кои Фондот повел вкупно 115 парнични постапки од кои 111 судски постапки со вкупна вредност од 17.482 илјади денари и 4 судски постапка со неопределена вредност.
Од страна на Фондот поведени се 26 кривични постапки по основ фалсификување на исправи за кои вредноста не е одредена;
 - Исто така поведени се судски постапки во кои тужен е Фондот, и тоа со вредност од 1.070 илјади денари и 22 судски постапки за кои во моментот на поднесување на тужбата не е одредена вредноста на спорот;
 - Судски спор со Сојузот на синдикатите на Македонија, за утврдување на правото на сопственост на објект, зграда - кат 1 и 2 кој го користи Фондот, започнат во 1997 година. Во сметководствената евиденција на Фондот објектот е евидентиран како капитално средство-градежен објект со сегашна вредност во износ од 8.501 илјади денари.

15. Системски слабости:

- Согласно Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Фондот дел од средствата потребни за остварување на правата од пензиското и инвалидското осигурување ги обезбедува со плаќање на придонесот за пензиското и инвалидското осигурување од платата на работниците. **Наведениот придонес се уплаќа само во парични средства.** Фондот за ненаплатени побарувања за придонес за пензиско и инвалидско осигурување од обврзниците има поведено судски постапки, од кои дел се со краен исход/судска одлука со кои истите се претворени во траен влог (акции, удели, движен и недвижен имот). Фондот за вака претворените придонеси не признава пензиски стаж на осигурениците, а со тоа и право на остварување на пензија.

За да може Фондот да признае стаж на осигурениците од обврзници кои пренеле придонеси во траен влог, за истиот треба да изврши впаричување преку продажба. Во текот на 2009 година, од страна на Фондот превземена е иницијатива за измена и дополна на законските и подзаконските акти (Законот за пензиското и инвалидското осигурување, Статутот на Фондот и Законот за стечај), со што ќе се обезбеди правна рамка за вршење на продажба, впаричување на стекнатиот имот во траен влог и признавање на стаж на осигурениците во висина на остварените средства.

- За осигурениците чии обврзници се во завршен стечај или ликвидирани а имаат заостаната неизмирена обврска за придонес за пензиско и инвалидско осигурување, истиот останува ненаплатен поради непоседување на имот на обврзниците, со што вработените за периодот за кои не е измирена обврската од страна на обврзникот, не можат да остварат право на пензија. Заради надминување на оваа состојба Фондот превземал мерки за измена и дополна на Законот за пензиското и инвалидското осигурување со што би се овозможило плаќање на придонесот од страна на осигурениците сами за себе заради исполнување на условите за остварување на правото на пензија согласно законот.

16. Ревизијата има за обврска да обелодени дека:

- Фондот може да остварува средства од продажба на удели, акции и други хартии од вредност, најмногу во висина од 40% од вкупниот капитал стекнат по основа на трансформација на претпријатијата со општествен капитал. Ревизијата изразува сомневање дека продажбата на хартиите од вредност се врши без точно утврдено законско толкување за следните прашања:
 - Дали Фондот може да продава 40% од првично стекнатиот капитал или
 - доколку дојде до промена односно до намалување на капиталот по основ на ликвидација или стечај на дел од фирмите во кои Фондот поседува акции или удели, (како што е и реалната состојба), дали Фондот може да продава 40% од вака намалениот износ на вкупниот капитал.

Од страна на Фондот во периодот од 2007 до 2009 година доставени се Барања за толкување на член 172-а од Законот за пензиското и инвалидското осигурување до повеќе институции: Министерство за финансии, Министерство за труд и социјална политика, Министерство за економија и до Секретаријат за законодавство, за кои до денот на вршење на ревизијата се уште не е добиен одговор по истите.

- Врз основа на Делбен Биланс на Агенцијата на Република Македонија за приватизација, а согласно Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, во текот на 2005 година непродадените акции и удели сопственост на Агенцијата за приватизација на Република Македонија Централниот депозитар за хартии од вредност ги пренел на име на Фондот. За наведените акции со вкупна вредност од 7.501 илјади евра Фондот и во текот на 2008 година не располага со целосна и ажурирана евиденција и покрај превземените мерки од страна на Фондот - доставени Барања за дополнителни информации до Министерство за финансии - Сектор за управување со капитал, заради непречено работење со истите и елиминирање на евентуални идни проблеми.
- Со налог за продажба од страна на Министерството за финансии - Сектор за управување со капитал, Централниот депозитар за хартии од вредност во 2005

година извршил трансакција/продажба на 1.416 обични акции што Фондот ги поседувал во Тетовска Банка АД Тетово по основ на основачки влог во банката, што не е во согласност со одредбите од Законот за приватизација на државниот капитал и Законот за пензиското и инвалидското осигурување.

Продажбата на акциите е извршена без претходно донесена одлука од страна на Управниот одбор на Фондот и по продажна цена од 1.260 денари за една акција која цена е пониска од 50% од номиналната вредност на акциите што не е во согласност со Законот за пензиското и инвалидското осигурување и Правила за продажба на акциите и уделите што ги поседува Фондот по основ на Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

Во периодот од 2006 до 2009 година од страна на Фондот до Министерство за финансии доставени се повеќе Ургенции за дозначување/префрлување на парични средства во износ од 1.784 илјади денари остварени од продажбата на наведените акции на сметката на Фондот .

До денот на вршење на ревизијата не е извршено префрлување на средствата остварени со продажбата преку берзанската трансакција на сметката на Фондот.

Во сметководствената евиденција на Фондот акциите се евидентирани како долгорочни пласмани со номинална вредност во износ од 4.248 илјади денари, иако во Извештајот за имател со состојба на ден 31.12.2008 издаден од Централен депозитар за хартии од вредност Фондот не се јавува како имател на горенаведените акции. Поради претходното потребно е да се изврши вредносно усогласување во сметководствената евиденција заради реално и објективно прикажување на финансиските извештаи.

- Состојбата во врска со домовите и становите за живеење на корисниците на пензија, објектите наменети за клубови за дневен престој, објектите наменети за одмор и рекреација на корисниците на пензија и други објекти кои согласно член 179-а од Законот за пензиското и инвалидското осигурување се државна сопственост и со кои управува Фондот, не е променета во текот на 2008 година и во 22 домови и 9 клубови и понатаму управуваат и стопанисуваат здруженијата на пензионери, клубот во Кочани е во владение на општина Кочани.

Поведените судски постапки за утврдување на правото на сопственост од страна на Здруженијата на пензионерите како тужители против Фондот и Република Македонија како тужени, во текот на 2008 година немаат конечен исход и тоа за домови во општините Чаир и Гостивар.

- Согласно Законот за пензиското и инвалидското осигурување Фондот управува со објекти наменети за сместување, одмор и рекреација на корисниците на пензија што претставува несуштинска дејност на Фондот.

Фондот извршил финансиска анализа на работењето на трговските друштва "Борец" - Битола и "Спиро Захов" - Банско, Струмица, со која се укажува на состојбите во финансиското работење на друштвата кои од 1999 година постојано работат со загуби. Заради надминување на неповолните состојби, Фондот во минати години доделил бескаматни позајмици за санирање на состојбите во трговските друштва, но до сега нема позитивни ефекти од тоа. ТД "Спиро Захов" од 2003 година работи со блокирана жиро - сметка, а од крајот на 2008 година е блокирана и жиро - сметката на ТД "Борец" од Битола.

Во таа насока, Фондот во текот на 2009 година изготвил Длабинска анализа на работењето на објектите кои вршат дејност за сместување, одмор и рекреација на корисниците на пензија, во која се предвидени повеќе можни решенија за

разрешување на проблемите од негативното работење на несуштинските дејности од надлежностите на Фондот. Заради превземање мерки Длабинската анализа е доставена на разгледување до надлежните институции (Влада на РМ и Министерство за труд и социјална политика).

- Согласно Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, почнувајќи од 01.01.2009 година контролата, утврдувањето, наплатата, присилната наплата, застареноста и отпишувањето на придонесите за задолжително социјално осигурување (пензиско и инвалидско осигурување, задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, стаж на осигурување кој се смета со зголемено траење, здравствено осигурување и осигурување во случај на невработеност) ги врши Управата за јавни приходи. Придонесите за задолжително социјално осигурување, како јавни давачки, се **приход** на институциите за задолжително социјално осигурување (Фонд за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, Фонд за здравствено осигурување на Македонија и Агенција за вработување на Република Македонија).

Согласно горенаведениот закон, Управата за јавни приходи и институциите за задолжително социјално осигурување имаат обврска меѓусебно да разменуваат податоци за обврзниците за плаќање на придонесите, пресметката и уплатата на придонесите, основниците на придонесите, износите на **пресметани, наплатени и ненаплатени придонеси**, како и други службени податоци поврзани со придонесите. Меѓутоа, истите добиваат податоци од Управата за јавни приходи само за пресметани и платени придонеси, а не и податоци за ненаплатени придонеси.

Ваквата состојба придонесува Институциите за задолжително социјално осигурување (фонодовите) да не располагаат со точни податоци за очекувани а ненаплатени придонеси/приходи кои ќе бидат основ за планирање на нивните буџети, аналогно и на Буџетот на Република Македонија, за статистички и други потреби, како и за спроведување на дополнителна контрола на утврдувањето на податоци за придонесите.

Поради целокупната наведена состојба, ревизијата смета дека сите институциите за задолжително социјално осигурување во координација со Управата за јавни приходи, потребно е да превземат активности, ваквиот износ на очекувани идни приходи да се евидентира во сметководствената евиденција и да се искажува во финансиските извештаи на овие институции.

17. Обрнуваме внимание на подолу наведената состојба:

Статусот на дадените препораки содржани во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор за извршената тематска ревизија во Фондот во делот на остварување на правото на старосна пензија, на денот на вршењето на ревизијата е како што следува:

- три препораки се целосно спроведени,
- спроведувањето на две препораки е во тек и
- една препорака не е спроведена.

Притоа превземените мерки и донесените акти се содржани во „Статус на спроведување на препораките дадени во Конечниот извештај на овластениот државен ревизор,,“.

18. Прифатени и корегирани неправилности од страна на Фондот во текот на ревизијата:

- Во текот на вршење на ревизијата извршени се корекции на одделни позиции искажани во финансиските извештаи за 2008 година кои што субјектот ги прифати и евидентира во деловните книги и финансиски извештаи под 31.12.2008 година, кои што како ефекти од ревизијата ја намалуваат вкупната актива и пасива во Билансот на состојба за 2008 година за 324.109 илјади денари. Исправките се спроведени со налог за книжење број 977 од 31.10.2009 година.

Скопје, 26.03.2010 година

Овластен државен ревизор,

ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија

БИЛАНС НА ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2008

Опис на позицијата	во 000 Ден.	
	2008	2007
Приходи		
Даночни приходи	27.555.024	23.839.106
Неданочни приходи	247.681	151.882
Трансфери и донации	12.440.604	11.441.086
Продажба на хартии од вредност	97.634	56.714
Вкупно приходи	40.340.943	35.488.788
Расходи		
Тековни расходи		
Плати, наемнини и надомести	256.157	240.330
Стоки и услуги	347.931	335.271
Субвенции и трансфери	11.094	8.622
Социјални бенефиции	37.922.927	32.139.461
Вкупно тековни расходи	38.538.109	32.723.684
Капитални расходи	195.033	45.868
Вкупно расходи	38.733.142	32.769.552
Суфицит (вишок) на приходи	1.607.801	2.719.236

**ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

**Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија
БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31.ДЕКЕМВРИ**

Опис на позицијата	во 000 Ден.	
	2008	2007
Актива		
Тековни средства		
Парични средства	1.607.800	2.719.236
Побарувања	1.325.906	1.047.210
Побарувања за даноци, придонеси и други давачки	3.587	355
Краткорочни пласмани, кредитирање и позајмување	4.903	4.903
Финансиски и пресметковни односи во рамките на буџетот и фондовите	1.953	2.443
Активни временски разграничувања	3.511.583	3.227.724
Залихи	1.620	6.439
Вкупно тековни средства	6.457.352	7.009.397
Капитални средства и долгорочни пласмани		
Капитални (материјални) средства	664.138	240.605
Природни богатства	39.127	39.127
Материјални средства во подготовка	26.555	327.469
Долгорочни пласмани	9.042.510	9.341.314
Вкупно капитални средства	9.772.330	9.948.515
Вкупна актива	16.229.682	16.957.912
Вонбилансна евиденција-актива	167.550	143.247
Пасива		
Тековни обврски		
Краткорочни обврски спрема добавувачи	47.262	35.250
Краткорочни обврски по резерви	36.994	18.437
Краткорочно обврски за даноци, придонеси и други давачки	974	45
Краткорочни обврски спрема субјекти	584.983	819.755
Финансиски и пресметковни односи во рамките на буџетите и фондовите	1.953	2.443
Краткорочни обврски за плати и други обврски спрема вработените	20.248	17.531
Пасивни временски разграничувања	5.763.318	6.109.497
Вкупно краткорочни обврски	6.455.732	7.002.958
Извори на капитални средства		
Извори на капитални средства	9.773.950	9.954.954
Вкупно извори на капитални средства	9.773.950	9.954.954
Вкупна пасива	16.229.682	16.957.912
Вонбилансна евиденција-пасива	167.550	143.247

**ФОНД НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР**

Фонд на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија

**ПРЕГЛЕД
НА ПРОМЕНИ НА ИЗВОРИ НА КАПИТАЛНИТЕ СРЕДСТВА ЗА 2008 ГОДИНА**

во 000 денари

О П И С	Државен јавен капитал	Останат капитал (залихи на материјали, резервни делови и ситен инвентар и хартии од вредност)	Вкупно
Состојба 01.01.2008 година	607.201	9.347.753	9.954.954
Зголемување по основ на:	171.964	42.469	214.433
Набавки	14.077	10.677	24.754
Вишок по попис	22	42	64
Донации	0		
Инвестиции во тек-градежни објекти	157.865		157.865
Зголемување по основ на курсни разлики		31.750	31.750
Намалување по основ на:	49.345	346.092	395.437
Потрошок		15.537	15.537
Ликвидација		22.394	22.394
Амортизација	33.221		33.221
Кусок по попис	64	0	64
Расход по попис	138	0	138
Продажба на хартии од вредност	15.922	0	15.922
Промена на номинална вредност на хартии од вредност	0	214.006	214.006
Продажба на хартии од вредност		94.155	94.155
Состојба 31.12.2008 година	729.820	9.044.130	9.773.950